

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Örigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Apanta Ta Ellēnisti Heuriskomena

Cui idem præfixit Origeniana, Tripartitum opus, quo Origenis narratur vita,
doctrina excutitur, scripta recensentur

Origenes

Rothomagi, 1668

II. sed Ebraicae linguae parum consultus, Samaritanae vero penitus
ignarus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-25059

ἐπιλήθους. Id facile ex nostris apparebit Observationibus, in quibus loca Patrum consimilia, & ab Origenianis profecta per ἑραπομάχης indicamus. Nec ullum vero ad exquisitam divinorum Voluminum comparandam notitiam subsidium neglexit: cum vulgata quippe apud Alexandrinos Septuaginta Senum interpretatione alias magnis à se sumptibus redemptas contulit, Aquilæ, Theodotionis, & Symmachi; ac Quintam item, & Sextam in lucem à se primo editas; easque ad Ebraica accommodavit exemplaria, unde Tetrapla, Hexapla, & Octapla exciterunt.

II. Quod si plus sese in Ebraicis exercuisset, majoremque linguæ hujus fuisset peritiam consecutus, nihil ei ad perfectam sacræ Legis cognitionem defuisset, sed tantum decerpit ex ea gloria, quantum ex loquelæ hujus studio detrahit. Dicam enim vere: vel Ebraismi parum scientes sunt, vel in lætione Origenianorum operum perfunctorie versati, qui eximium quid ipsi vel in sanctæ linguæ, vel in earum quæ ex hoc fonte profectæ sunt dialectorum peritia tribuerunt. Nec opinioni nostræ contradicit Hieronymus, etsi videtur

Hieronym.
Ep. β. 5. ad
Pauliam.

contradicere, cum ait singularem loquelæ hujus notitiam demeritatam in eo fuisse totam Græciam: mirum id quippe videri potuit Græcis Ebraismi rudibus & imperitis, nec quantum in eo profecisset Origenes existimare scientibus. Minime vero suam ipse linguæ hujus ignoracionem dissimulat Homil. 14. in Num. *Atiant ergo, inquit, qui Hebraicas literas legunt, in hoc loco, Deus, non sub signo tetragrammati esse positum: de quo qui potest requirat.* Multa in Observationibus nostris animadvertimus, quæ inscitiam ejus in Ebraicis demonstrant; cujusmodi est frivola illa distinctio, ἕραστον inter & ἕρατος, quam comminiscitur ad Matth. 18. 18. & ad quam Christum respexisse tradit; quasi hanc distinctionem ferat Syriaca dialectus, quam Christus usurpabat: cujusmodi est falsa illa nominis *Aser* interpretatio, quæ habetur in Comment. ad Matth. 18. 19. quasi derivetur à τὸν ἑραστὸν, *ligavit*, cum fiat ab ἕρατος *ligavit*. Quamquam auctoritate Senum Septuaginta excusari id potest, qui τὸν αὐτὸν ἕραστον ἔραστον habent, ἡ τὸν αὐτὸν ἕραστον ἔραστον. Vulgata: *ut erudiret principes ejus.* Et Of. 10. 10. ἔραστον. LXX. ἐραστον ἕραστον. Vulgata: *corripiam eos*: cujusmodi est depravata illa læctio loci Interpretum LXX. 2 Esdr. 11. 11. εὐθὺς τὸ βασίλει. quod si in Ebraicis utcuque fuisset versatus, quæ habent ἕραστον ἕραστον emendasset utique in τὸν ἕραστον τὸν βασίλει, si modo hunc ipse errorem non innoxia, qui certe in LXX Seniorum exemplaribus nupiam extat: cujusmodi est inepta illa expositio vocabuli, *Iohannes*, quod formati existimavit à nomine ἰωάννης

Origen. in
Matth. 19.
11.

præfixo, & ἰωάννης, cum ex solo ἰωάννης præfixis servilibus literis derivatum sit. Plerumque itidem peccat in perscrutandis nominum Ebraicorum originibus. Proclive id nempe fuit viro ad mutuatiam lucem vestigia sua in locis ignotis regenti: præstabat autem lucem Iudæus Philo, qui Ebraica Veteris Testamenti nomina peculiari libro fuerat interpretatus; cui libro parem subjunxit Origenes, Ebraicorum Novi Testamenti expositionem complexum. Qui vero non offendisset Origenes Philonem sequens ducē, qui Iudæus licet, Judæis prognatus, ne mediocri quidem literarum Ebraicarum aura, uti neque Hellenistæ fere reliqui, fuerat afflatus? Id si minus in hominibus Alexandria natis & eductis novum est, quorum naturæ repugnare scribit Hieronymus, Ebraicam linguam addiscere, pro more Græcorum omnium, qui linguarum exoticarum studium aspernari consueverunt; at in Iosepho illo

Hieronym.
De scriptor.
Ecl. in Ori-
gene.

Ebrazo Mattathia filio plane mirum videri debet; & facile quippe ex ejus scriptis deprehendere licet, ad magnam illam & singularem Judaicarum originum cognitionem non parem ipsam patriæ loquelæ peritiam contulisse; quamvis se nonnulla Ebraice scripserit dicat, quæ lapsu temporum intercederunt.

Qui Judaicis potro literis tam leviter tinctus fuit Origenes, hunc Samaritani idiomatis fuisse callentissimum affirmare quidam non verentur. Abunde refelluntur illi ex his Origenis verbis ad illud Ezechiel. 9. 4. *Signa Thau super frontes virorum gementium.* ἰβραϊστὶ δὲ πρὸς εἰς σωτῆρα πνευμάτων ἐλεγγατὰ ἀγγέλων σοφία ἐμφορὴ ἔχον τὸ ταῦτα τὸ σωτῆρος χάρακτῆρα, καὶ ἕραστον τὸν ἕραστον ἐν χριστιανῶν ἐπι τὸ μεταπίστευσιν, ὅπου ποιῶν οἱ πνευμάτων πῆστις ἡ πνευστῶν ἕραστον ἕραστον παραγινῆσθαι, καὶ ἕραστον ἕραστον ἕραστον ἕραστον ἕραστον. Ebrais autem quidam, ex iis qui Christi fidem amplexi sunt, dicebat in antiquis elementis simile esse Tau formæ crucis, & prædici de signo quod inter Christianos fit in fronte, quod quidem faciunt qui crediderunt omnes, qui tuncque tem agrediantur, maxime vero preces, & sanctas læctiones. Samaritarum elementa appellat ἕραστον ἕραστον, quod ijs Ebrai uterentur præcis temporibus ἕραστον ἕραστον. Eorum si notitiam aliquam comparasset Origenes, Thau Samaritani formam ab Ebrazo illo accepisse se non dixisset, quam cognitam ex se habuisset & perspectam. Atque hic obiter Origenem vindicemus à censura Scaligeri, qui in Notis ad Eusebium præfracte negat Thau Samariticum alia forma fuisse, quam qua hodie pingitur in libris Samaritarum; etiam contra Hieronymi auctoritatem, qui codices Samaritanos versaverat. Certum est enim non unico modo notari solitum fuisse Thau Samariticum, atque id ali-

A quando ad crucis formam esse depictum, ut fidem faciunt vetustissimi nummi Ebraeorum.

III. Non Scripturæ interpretationes duntaxat, sed ipsos etiam Interpretes, Scriptoresque adeo Ecclesiasticos omnes accurate evolverat Adamantius, quorum patrocinium sententis suis plerumque nominatim aſciſcit, Clementis puta, Ignatii, Iosephi Philonis & aliorum. Neque id in libris solum qui à Rufino conversi sunt, reperias; hæc quippe vir huius ætatis eruditus ab Interprete conficta existimabat; sed in Græcis etiam Tomis, vel ſcriptionibus ab Hieronymo latinis donatis, præcipue vero in libris contra Celsum. Inter Ecclesiasticos scriptores, apocryphorum auctores librorum refero, quorum testimonijs sæpe quoque utitur; non plus tamen ijs fidei vel auctoritatis tribuens, quam quantum ex hoc Apostoli monito tribuere licet; *Omnia probate, quod bonum est tenete.*

B IV. Fuit ergo præcipua Origenis in Scripturis enodandis cõtentio, cuius disciplinæ causa excoluit etiam *ἱστορίαν*, sed Philosophiam potissimū. Vnum autem præ reliquis Platonem admiratus est: sic ut Christiana dogmata ad Platonicæ doctrinæ leges, non ipsam Platonis doctrinam ad Christi effata accommodaret. Exemplo suo Origenem eo compulit Philo Iudæus, totus ad Platonis exemplum compositus, non Platoni nimis tribuendo duntaxat, sed Scripturam etiam allegorijs perpetuis explanando. Compulit & præceptor illius Clemens Alexandrinus, Academiæ pigmentis res Christianas illustrare sœtus; quod & maxima pars fecit veterum Patrum, sed parcius & verecundius. His itaque Platonicorum delirijs sincerum doctrinæ Christianæ vas postquam incrustavit Adamantius, ex illo doctrina eius corrupta est, & profanis imbuta erroribus, unde infinitis iactatus convitijs, &

C querelis in summas incidit calamitates, & laudem meritis partam decoxit. Sed nec Academia finibus ingenium suum coercuit; universas ille Philosophorum sectas animo pervagatus est. Pythagoricorum scriptis delectatum fuisse, & Stoicorum quoque adhibuisse libros testis est Porphyrius. Hinc adeo non uni alicui addictum sectæ, sed omnium studiosum fuisse, ex ijsque quidquid utilius esset, & vero similis decerpisse, idemque discipulis ut faceret caute præcipisse Gregorius Thaumaturgus scriptum reliquit; ut non tam Platonicus, vel Pythagoricus, quam Potamonius dici debeat, à Potamone illo Alexandrino, qui Eclecticæ sectæ auctor fuit. Quocirca Iustinianus in Epistola ad Menam, & in altera ad Quintam Synodum, Paganorum erroribus affinem fuisse Origenem tam crebro

Gregor.
Thaum. in
Panag.

D V. Ad reliquas quoque disciplinas, sive Mathematicas artes, sive eas quæ ab humanitate nomen habent, animum appulit; sed majorem videtur ijs artibus impendisse operam, quantum erat usus vel ad Scripturæ sacræ illustrationem, vel ad morum emendationem, vel ad Ecclesiæ ædificationem accommodatior. Tam assidui autem & inexhausti in evolendis voluminibus laboris fuit, ut objiciat ei Theophilus, perpetuus ipsius insectator, *iactare se illum in scientia Scripturarum, & putare tanta legisse, quam nullus hominum legerit*: tanta vero

Theophil.
Paph. 1.

E tera sacris promovendis conducant parum intelligentium. Tantam demum sibi nominis claritatem eruditione sua peperit, ut ad eum confluerent omnis generis homines, excellentem ejus eruditionem Ethnici ipsi celebrarent scriptis, suas ei consecrarent lucubrationes, disciplinarum omnium encyclopadiam animo crederetur esse complexus, & princeps inter literatos ab omnibus propemodum poneretur.

Euseb. libr.
3. cap. 9.

CAPVT SECVNDVM.

ORIGENIS DOGMATA.

Capitis secundi Prologus, & partitio.

PERVENIMVS jam ad ipsa Origenis dogmata, sive quæ reprehensiones experta aliquo modo defendi possunt; sive quæ sanæ Christianorum doctrinæ re ipsa minus consentanea omnem penitus respuunt excusationem: nec ea modo quæ culpari vulgo solent, sed quæ nos etiam ex attenta & diligenti lucubrationum eius lectione excepimus. Alij quidem uniuersos Origenis errores defendere qua jure, quaq; injuria sunt aggressi; magnam hinc sibi spondentes laudem, si receptas de eo opiniones impugnarent;

d ij